

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2025, sp. zn. 11 Tdo 204/2025, ECLI:CZ:NS:2025:11.TDO.204.2025.1

Číslo: 27/2026

Právní věta:

Pro postup podle § 302 tr. ř. postačují poznatky zjištěné prověřováním, z nichž spolehlivě vyplývá závěr, že se podezřelý vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá, aniž by bylo předtím nutné vydávat příkaz k zadržení či zatčení a vyčkat výsledku následného pátrání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.03.2025

Spisová značka: 11 Tdo 204/2025

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení proti uprchlému, Rychlost řízení

Předpisy: § 2 odst. 4 tr. ř.
§ 302 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného P. K. proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 9. 2024, sp. zn. 1 To 56/2024, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 30 T 1/2024.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 4. 2024, sp. zn. 30 T 1/2024, byl obviněný P. K. (dále též jen „obviněný“ či „dovolatel“) uznán vinným zvláště závažným zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zákoníku. Za uvedené jednání byl krajským soudem podle § 283 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 59 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání dvanácti let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Současně byl krajským soudem podle § 66 odst. 1, 3 tr. zákoníku odsouzen k trestu propadnutí části majetku v podobě finančních prostředků ve výši 106.896,64 Kč.

2. Výše citovaný rozsudek Krajského soudu v Ostravě byl v zákonné lhůtě napaden jednak odvoláním obviněného podaným proti výroku o vině i trestu, jakož odvoláním podaným v neprospěch obviněného státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Ostravě, a to výhradně proti výroku o trestu. O těchto řádných opravných prostředcích následně rozhodl Vrchní soud v Olomouci svým usnesením ze dne 5. 9. 2024, sp. zn. 1 To 56/2024, a to tak, že odvolání obviněného i státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ostravě podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodná.

3. V tomto bodě Nejvyšší soud zmínil skutková zjištění Krajského soudu v Ostravě, na jejichž základě byl učiněn závěr o vině obviněného výše uvedeným zvláště závažným zločinem.

II.

Dovolání obviněného a vyjádření k němu

4. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 9. 2024, sp. zn. 1 To 56/2024, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 4. 2024, sp. zn. 30 T 1/2024, napadl obviněný P. K. prostřednictvím svého obhájce dovoláním, přičemž tak učinil v celém jejich rozsahu. V rámci odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku obviněný odkázal na dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. c), písm. g), písm. h) a písm. m) tr. ř., neboť podle jeho mínění neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl. Zároveň jsou rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jímž byl uznán vinným, podle jeho mínění ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů a současně ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Konečně pak podle názoru obviněného napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, přičemž bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až písm. l) tr. ř.

5. Obviněný v úvodu odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. namítl, že v podstatné části, konkrétně v době od 24. 5. 2023 do 16. 8. 2023, bylo jeho trestní stíhání vedeno nezákonně jako řízení proti uprchlému, a to v důsledku rezignace policejního orgánu na snahu vypátrat jeho osobu, tedy bez provedení dostatečného množství potřebných kroků k ověření toho, že by uprchl do zahraničí nebo se skrýval. Odůvodněnost tohoto zásadního kroku bylo přitom nutno hodnotit k okamžiku vydání usnesení o zahájení trestního stíhání a nikoli až s ohledem na později zjištěné skutečnosti. Dovolatel v tomto ohledu poukazuje na skutečnost, že usnesení o zahájení trestního stíhání bylo sepsáno dne 24. 5. 2023, tj. pouze dva dny po vyhlášení pátrání po jeho osobě. To je podle jeho mínění časový prostor, během kterého bylo extrémně nepravděpodobné, že bude vypátrán, přičemž jeho nevypátrání v daném čase nemohlo být ani tou nejmenší indicií pro případnou odůvodněnost zahájení řízení proti uprchlému. Informace, které policejní orgán v době vydání usnesení o zahájení trestního stíhání shromáždil, zároveň podle obviněného nebyly vyčerpávající, úplné, jednoznačné a přezkoumatelné. V důsledku zahájení trestního stíhání vůči jeho osobě v režimu řízení proti uprchlému podle § 302 tr. ř. bylo podle obviněného porušeno jeho právo na obhajobu, respektive svobodnou volbu obhájce, jelikož neměl ve zcela zásadní fázi, a to v počátku přípravného řízení, zvoleného obhájce, nýbrž měl obhájce ustanoveného. S ustanoveným obhájcem přitom nemohl konzultovat svoji obhajobu a nebylo mu umožněno podat řádnou stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání. Obviněný v tomto odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 2015, sp. zn. [11 Tdo 372/2015](#), podle kterého není pro zahájení řízení proti uprchlému dostačující zjištění, že je obviněný neznámého pobytu, přičemž povaha řízení proti uprchlému omezuje některé principy spravedlivého procesu, jejichž podstatu a smysl je třeba šetřit, takže není možné tento způsob řízení využívat k jiným než stanoveným účelům, například k urychlenému vyřízení věci nebo k usnadnění důkazní situace.

6. S odkazem na dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolatel dále namítl, že ve věci bylo narušeno jeho právo na spravedlivý proces extrémně jednostranným hodnocením důkazů. Soudy obou stupňů totiž oproti výpovědi obviněného, který je osobou řádně se živící mezinárodní kamionovou dopravou, uvěřily svědecké výpovědi původně spoluobviněného M. B., skutečného „vaříče“ pervitinu, který se užíváním této drogy dostával do stavu toxické psychózy a měl opakované nehody na motorce či v motorových vozidlech, pročež nebyl schopen řádně v životě fungovat. Obviněný dále nesouhlasí se svým odsouzením za obchod s chemikáliemi, jelikož dům původně spoluobviněného M. B. byl sledován kamerou a veškeré obchody s chemikáliemi by tak musely být zachyceny na pořízeném videozáznamu. Skutkové závěry učiněné soudem prvního stupně stran jeho zapojení do obchodu s chemikáliemi proto dovolatel označuje za nesprávné a vyvěřající z extrémního nesouladu skutkové věty s kamerovým záznamem jakožto důkazem provedeným v řízení před soudem.

7. Obviněný nad rámec výše uvedeného vznesl námitky k procesu dokazování, když namítl existenci tzv. opomenutých důkazů, jelikož soudy nižších stupňů podle jeho mínění chybně odmítly opatřit klíčové svědectví osoby jménem V. K. Podle obviněného se přitom jednalo o osobu, která zprostředkovávala původně spoluobviněnému M. B. obchody s prekurzorem metamfetaminu a mohla se vyjádřit k množství dovezených léčiv určených k výrobě drog, neboť bez její pomoci neměl jmenovaný spoluobviněný žádnou šanci prekurzory metamfetaminu obstarat, neboť sám nemohl polské dodavatele nikterak oslovit. Obviněný zároveň spatřuje pochybení soudů nižších stupňů v tom, že odmítly k důkazu provést opětovný výslech původně spoluobviněného M. B. v postavení svědka, a to za účelem zjištění totožnosti osoby I. H., kterážto měla být rovněž správně vyslechnuta, jelikož se jednalo o skutečného odběratele pervitinu od M. B.

8. S poukazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněný dále namítl, že v dané věci došlo k nesprávnému hmotněprávnímu posouzení skutku. Ačkoli nebyla vyvrácena jeho obhajoba spočívající v tvrzení, že léčiva Efedrina Arena neměl k jejich užití k výrobě pervitinu, přesto soudy nižších stupňů odmítly jeho jednání právně kvalifikovat podle § 286 tr. zákoníku, tedy jako výrobu a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu.

9. Konečně pak obviněný namítl, že v rámci jeho trestního stíhání nebyla zachována totožnost skutku, pro který bylo řízení vedeno, neboť přípravné řízení bylo vůči němu vedeno toliko pro část jednání, kterým byl následně uznán vinným. Podle obviněného pak nelze akceptovat argumentaci, že se s dalšími údajnými skutky mohl seznámit, když po něm nebylo možno požadovat dokonalou znalost kompletního spisového materiálu. Nadto coby nezákonně stíhaný uprchlý neměl přístup do trestního spisu a s těmito okolnostmi se nemohl reálně seznámit.

10. Z výše uvedených důvodů obviněný závěrem svého mimořádného opravného prostředku navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 9. 2024, sp. zn. 1 To 56/2024, stejně jako jemu předcházející rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 4. 2024, sp. zn. 30 T 1/2024, a dále aby věc vrátil krajskému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

11. K dovolání obviněného zaslal své písemné stanovisko státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“), který předně konstatuje, že smyslem dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je ochrana obviněných před nejzávažnějšími zásahy do práv na obhajobu, přičemž námitky uplatněné dovolatelem v rámci jeho mimořádného opravného prostředku pod zákonné vymezení předmětného dovolacího důvodu nespadají. V této souvislosti státní zástupce uvádí, že na podkladě dostupného spisového materiálu nezjistil žádné vady, které by opodstatňovaly námitky obviněného stran porušení jeho práva na obhajobu v důsledku nesprávného postupu ve smyslu § 302 tr. ř. Ačkoli totiž obviněný v podaném dovolání tvrdí, že policejní orgán měl vyčkat výsledků vyhlášeného pátrání a tyto následně vyhodnotit, poznatky policejního orgánu o tom, že obviněný má v úmyslu vyhybat se trestnímu řízení, byly natolik jednoznačné, že plně odůvodňovaly

využití institutu řízení proti uprchlému. Podle státního zástupce si totiž lze jen obtížně představit jednoznačnější situaci pro učinění závěru o tom, že obviněný je na útěku a skrývá se před orgány činnými v trestním řízení, než to, když obviněný pouhých několik dnů po výsledku spolupracujícího obviněného, který vypovídal v jeho neprospěch, prodal svůj nově nabytý podíl k družstevnímu bytu, jakož i další majetek, de facto ukončil svůj pracovní poměr a stal se pro své nejbližší okolí nekontaktním. Za tohoto stavu považuje státní zástupce danou námitku obviněného za nedůvodnou.

12. K námitkám, jež obviněný podřadil pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., státní zástupce uvádí, že obviněný obdobnou obhajobu uplatnil jak v řízení před soudem prvního stupně, tak v rámci svého odvolání. Tyto námitky směřující především do oblasti skutkových zjištění a hodnocení provedených důkazů však neodpovídají žádnému ze zákonných dovolacích důvodů, přičemž státní zástupce v tomto směru v plné míře odkázal na způsob, jakým soud prvního stupně hodnotil provedené důkazy, včetně výpovědi původně spoluobviněného M. B. Nad rámec uvedeného pak státní zástupce poukazuje na skutečnost, že odvolacím soudem bylo vypořádáno též tvrzení obviněného, že obchod s chemikáliemi by musel být zachycen stacionární kamerou u domu původně spoluobviněného M. B. V daném případě totiž vyšlo najevo, že nebyl „monitorován“ dům, nýbrž veřejná komunikace k domu přiléhající, a jestliže tedy obviněný do domu vstoupil jinudy, za tmy, či se jej nepodařilo identifikovat, nebyl pojat do protokolu o sledování. Podle státního zástupce je pak naprosto přirozené, že soud neprováděl a ani nemohl provést několikaměsíční záznam z kamery, přičemž nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že nákup jódu a fosforu se měl odehrát nezjištěného dne v roce 2022, zatímco sledování ulice probíhalo až od měsíce července roku 2022.

13. K výtkám dovolatele stran neprovedení výsledku jím navrhovaných svědků státní zástupce konstatuje, že v trestním řízení závisí pouze na úvaze soudu, který z vyhledaných, předložených nebo navržených důkazů provede, přičemž není povinností obecného soudu akceptovat jakýkoli důkazní návrh. Odmítne-li nicméně provést navržený důkaz, musí toto své rozhodnutí přesvědčivě odůvodnit. Pokud obviněný namítl opomenutí provedení důkazních prostředků svědeckými výpověďmi V. K. a I. H., šlo o návrhy na doplnění dokazování předložené obviněným až v řízení před odvolacím soudem. Je přitom zřejmé, že obviněný jejich výslech považuje za nezbytný z důvodu blíže nepodložených informací z doslechu, které ani u odvolacího soudu nemohly založit důvod pro doplnění dokazování. Vrchní soud tak zcela důvodně posoudil výše uvedené důkazní návrhy jako nadbytečné a bezpředmětné. Podle státního zástupce se tedy nelze ztotožnit s argumentací obviněného, podle kterého se jedná o klíčové svědky, jejichž výpověď je nezbytná pro náležité objasnění skutku. Právě naopak, zajištění výsledku těchto osob by ve vztahu k probíhajícímu trestnímu řízení bylo neúčelné. Námitky obviněného v tomto směru tedy podle státního zástupce nenaplňují dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť označené důkazní prostředky nemají bezprostřední význam z hlediska právního posouzení skutku jako trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným.

14. K námitkám, které obviněný podřadil pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., státní zástupce uvádí, že argumentace směřující proti právní kvalifikaci dovolatelova jednání je založena na jeho vlastní a od soudu diametrálně odlišné interpretaci výsledků dokazování. Jestliže tedy obviněný v podstatě vyjádřil toliko nesouhlas s výsledky provedeného dokazování, neboť namítl, že soudy bagatelizovaly jeho obhajobu a věc je namísto hodnotit podle pro něho mírnější právní kvalifikace, která přicházela v úvahu, není z tohoto hlediska dána existence předmětného důvodu dovolání.

15. Mimo uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. se podle státního zástupce nachází také další námitka obviněného, v níž tento soudům vytkl, že nezachovaly totožnost skutku, pro který byl trestně stíhán. Povinnost zachovat totožnost skutku stanoví trestní řád jako procesní právní norma, takže se tato pravidla netýkají nejen posouzení stíhaného skutku podle norem hmotného práva, ale ani jiného hmotněprávního posouzení. Proto ani námitky obviněného, v nichž argumentuje nedodržením totožnosti skutku, neodpovídají uplatněnému důvodu dovolání podle §

265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Nadto státní zástupce doplňuje, že otázce totožnosti skutku se náležitě věnoval odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí, přičemž s jeho argumentací se lze ztotožnit a odkázat na ni. To, že popis skutku uvedený v podané obžalobě byl oproti popisu skutku uvedenému v usnesení o zahájení trestního stíhání rozšířen, nemá vliv na zachování totožnosti skutku. K tomuto rozšíření totiž došlo při dodržení částečné shody jednání obviněného v podstatných skutkových okolnostech, protože tak byla totožnost skutku plně zachována.

16. Závěrem svého vyjádření pak s ohledem na výše uvedené státní zástupce shrnul, že námitky obviněného vůbec neodpovídají důvodům dovolání podle § 265b odst. 1 písm. c), písm. g) a písm. h) tr. ř. Z těchto důvodů tak nemohl být naplněn ani důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. Za tohoto stavu proto státní zástupce navrhl, aby takto podané dovolání Nejvyšší soud v neveřejném zasedání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř.

17. Vyjádření státního zástupce k dovolání podanému obviněným bylo následně soudem prvního stupně zasláno obhájci obviněného k případné replice, která však do okamžiku zahájení neveřejného zasedání o podaném dovolání nebyla Nejvyššímu soudu nikterak předložena.

III.

Přípustnost dovolání

18. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zjišťoval, zda je dovolání přípustné a zda vyhovuje všem relevantním ustanovením trestního řádu, tedy zda dovolání obviněného bylo podáno v souladu s § 265a odst. 1, 2 tr. ř., zda bylo podáno v zákonné dvouměsíční lhůtě a na příslušném místě v souladu s § 265e odst. 1, 3 tr. ř., jakož i oprávněnou osobou ve smyslu § 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř. Dále Nejvyšší soud zkoumal, zda dovolání splňuje obligatorní obsahové náležitosti upravené v § 265f tr. ř.

19. Po jeho prostudování Nejvyšší soud shledal, že obviněný všechna výše uvedená ustanovení trestního řádu respektoval, protože předmětné dovolání vyhodnotil jako přípustné a vyhovující všem relevantním ustanovením trestního řádu, to znamená, že nebyly shledány žádné skutečnosti bránící jeho věcnému projednání.

IV.

Důvodnost dovolání

20. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů výslovně uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda lze obviněným uplatněné dovolací důvody považovat za některé z důvodů taxativně uvedených v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

21. Obviněný uplatnil v první řadě důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř., který přichází v úvahu tehdy, jestliže obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl, a dopadá především na situace, kdy v příslušné trestní věci byly dány podmínky nutné obhajoby ve smyslu § 36 tr. ř., tzn. že obviněný musel být v řízení zastoupen obhájcem, ať již zvoleným (§ 37 tr. ř.) nebo ustanoveným (§ 38 tr. ř.), a přitom žádného obhájce neměl. Anebo obhájce ustanoveného či zvoleného měl, avšak obhájci nebyla dána možnost se účastnit určitého procesního úkonu nebo řízení, jehož má právo se účastnit nebo mu být přítomen (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [11 Tdo 1286/2003](#)).

22. V souvislosti s obviněným uplatněnými námitkami Nejvyšší soud dále připomíná, že jím souběžně uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spočívá v tom, že „rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem

provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy“. Ve smyslu tohoto dovolacího důvodu tak lze za relevantní dovolací námitku považovat jednak výtky směřované proti správnosti a úplnosti rozhodných skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, dále výtky směřující proti úplnosti a procesní bezvadnosti provedení dokazování a konečně výtky namířené proti správnosti hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

23. Z výše uvedeného je zřejmé, že tento dovolací důvod umožňuje nápravu toliko v případech, kdy došlo k zásadním (extrémním) vadám ve skutkových zjištěních a věcně podchycuje tři okruhy nejzásadnějších vad ve skutkových zjištěních. Těmi jsou jednak případy tzv. extrémního (zjevného) nesouladu mezi obsahem provedených důkazů a skutkových zjištění, která jsou na jejich základě učiněna (zejména případy deformace důkazů, kdy skutkové zjištění je opakem skutečného obsahu daného důkazu), dále případy použití procesně nepoužitelných důkazů (typicky důkazu, který byl pořízen v rozporu se zákonem, např. věcného důkazu zajištěného při domovní prohlídce učiněné bez příkazu soudu, důkazu nezákonným odposlechem apod.), a konečně případ vady spočívající v tzv. důkazu opomenutém (tj. v důkazu, který byl sice některou ze stran navržen, avšak soudem nebyl proveden a jeho neprovedení ani nebylo soudem věcně adekvátně odůvodněno). Zakotvením uvedeného dovolacího důvodu s účinností ode dne 1. 1. 2022 tedy nikterak nedošlo k obecnému rozšíření mezi dovolacího přezkumu též na otázky skutkového charakteru.

24. Obviněný dále odkázal též na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., který je možné iniciovat tehdy, spočívá-li napadené rozhodnutí na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu lze zásadně namítat vady hmotněprávní povahy, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Pro naplnění uvedeného dovolacího důvodu nepostačuje pouhý formální poukaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů, aniž by byly řádně vymezeny právní vady v napadených rozhodnutích spatřované. To znamená, že předmětný dovolací důvod musí být v dovolání skutečně obsahově tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen v napadeném rozhodnutí, a teprve v návaznosti na takové tvrzené a odůvodněné hmotněprávní pochybení lze vytýkat i nesprávná skutková zjištění (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. [II. ÚS 279/03](#)).

25. Konečně důvodem dovolání podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř., na který obviněný ve svém podání rovněž výslovně odkázal, je pak existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž by byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, nebo by byl v řízení mu předcházejícím dán některý ze zbylých důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř. Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo buď k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl řádný opravný prostředek zamítnut, přestože již v předcházejícím řízení byl dán některý z ostatních dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 tr. ř.

26. Nadto Nejvyšší soud i při respektování shora uvedeného interpretuje a aplikuje podmínky připuštění dovolání tak, aby dodržel maximy práva na spravedlivý proces vymezené Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a Listinou základních práv a svobod. Je proto povinen v rámci dovolání posoudit, zda nebyla v předchozích fázích řízení porušena základní práva obviněného, včetně jeho práva na spravedlivý proces (k tomu srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 38/14](#)).

K meritu věci

27. V duchu výše citované judikatury Nejvyššího i Ústavního soudu dovolací soud zkoumal, zda mimořádný opravný prostředek obviněného P. K. splňuje kritéria jím uplatněných dovolacích důvodů, načež po prostudování připojeného spisového materiálu a obsahu podaného mimořádného opravného prostředku dospěl k závěru, že jím vznesené námitky žádné z variant uplatněných dovolacích důvodů neodpovídají.

28. Obviněný s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. v první řadě namítl, že při vydání usnesení o zahájení trestního stíhání nebyly splněny zákonné podmínky pro postup ve smyslu § 302 a násl. Tr. ř. Podle obviněného tedy nebylo možné vůči jeho osobě zahájit trestní stíhání v režimu řízení proti uprchlému, přičemž v důsledku nezákonnosti postupu orgánů činných v trestním řízení mu tak bylo znemožněno zvolit si vlastního obhájce, neboť mu byl „vnucen“ obhájce ustanovený, čímž došlo k jeho zkrácení na jeho právu na obhajobu.

29. K tomuto Nejvyšší soud předně připomíná, že právo obviněného na obhajobu představuje jeho z nejdůležitějších procesních práv, což jen potvrzuje jeho ústavně právní ochrana (čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod) a dále garance jeho ochrany v mezinárodních smlouvách o lidských právech a svobodách (např. čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb.). Jeho porušení se tedy považuje za podstatnou vadu řízení ve smyslu § 188 odst. 1 písm. e) a § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. Z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. je však porušení práva na obhajobu třeba chápat poněkud úžeji, neboť mu neodpovídá každé porušení práva na obhajobu, nýbrž pouze takové, kdy obviněný, ačkoli byly splněny zákonné podmínky nutné obhajoby, neměl v trestním řízení obhájce vůbec nebo jej neměl po určité části řízení, po kterou orgány činné v trestním řízení prováděly úkony trestního řízení směřující k vydání meritorního rozhodnutí napadeného dovoláním (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod č. [48/2003](#) a č. [23/2007-II](#), Sb. rozh. tr., dále rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. [6 Tdo 142/2002](#), publikovaný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2002, sv. 17, T 413, věta 2.). Účelem tohoto dovolacího důvodu proto může být i možnost dosažení nápravy takového rozhodnutí, které vzešlo z řízení, v jehož některém stadiu byl obviněný bez obhájce, ač ho podle zákona měl mít, pokud se úkony provedené v tomto stadiu řízení staly výlučným nebo hlavním podkladem pro rozhodnutí ve věci samé.

30. Podle § 36 odst. 1 písm. c) tr. ř. platí, že obviněný musí mít obhájce již v přípravném řízení, konkrétně ve fázi vyšetřování, také tehdy, jde-li o řízení proti uprchlému, které představuje zvláštní způsob řízení upravený v § 302 a násl. Tr. ř. Podle citované právní úpravy lze řízení proti uprchlému konat proti tomu, kdo se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá. Podstata řízení proti uprchlému tedy spočívá v tom, že trestní řád umožňuje výjimečně konat řízení i v nepřítomnosti obviněného, kterého nelze postavit před soud, a který dokonce ani nebyl vyslechnut v žádném stadiu řízení, ani mu nebylo osobně sděleno obvinění z trestného činu, ježto se trestnímu stíhání úmyslně vyhýbá svým pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá. Současně přitom platí, že důvody pro konání řízení proti uprchlému mohou nastat kdykoli v jeho průběhu, právě jako mohou kdykoli a v kterékoli jeho fázi pominout.

31. K závěru o tom, že se určitá osoba úmyslně vyhýbá trestnímu řízení svým pobytem v cizině, lze dojít zejména tehdy, pokud opustila území České republiky, případně pokud se s tímto záměrem již zdržuje v cizině. Samotný pobyt v cizině sám o sobě však není důvodem pro vedení řízení proti uprchlému. Nejprve totiž musí být zjištěn motiv, tj. snaha obviněného uprchnout nebo se vyhnout trestnímu stíhání právě pobytem v cizině. Pro závěr o vyhýbání přitom není v tomto smyslu rozhodné, zda jde o státního občana České republiky, cizince nebo osobu bez státní příslušnosti (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. [38/1995](#) Sb. rozh. tr.). Zároveň ovšem platí, že řízení proti uprchlému nelze vést, jestliže je zjištěno, že obviněný se v cizině nemůže svobodně

rozhodovat o svém pobytu, např. proto, že se tam nachází ve vazbě či výkonu trestu (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. [2/2004](#) Sb. rozh. tr.).

32. Naopak za skrývání se je namístě považovat takové maření průběhu trestního řízení, kdy se pachatel na území České republiky ukrývá a brání tak svému dopadení a zajištění. Způsob jeho jednání lze částečně srovnat s důvody tzv. útěkové vazby ve smyslu § 67 písm. a) tr. ř. Znak skrývání ovšem není naplněn tehdy, jestliže obviněný často mění místo svého pobytu či zaměstnání za předpokladu, že přitom plní zákonem uložené povinnosti (např. přihlášení se k trvalému pobytu; srov. k tomu rozhodnutí Nejvyššího soudu publikované v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2003, sv. 20, T 473). Podobně nejde o skrývání v případě, kdy se pachatel střídavě zdržuje v místě svého trvalého pobytu a v místě (místech) přechodného pobytu. Pro závěr o tom, že se obviněný skrývá, tedy nestačí pouhé zjištění, že se nezdržuje v místě svého bydliště a opakovaně si nevyzvedává obálky a předvolání zasílané mu orgány činnými v trestním řízení. V takovém případě je namístě učinit veškeré úkony vedoucí ke zjištění důvodů nepřítomnosti obviněného a k případnému vypátrání jeho pobytu (např. vydání příkazu k zatčení podle § 69 odst. 1 tr. ř.).

33. S dovolatelem lze v nyní posuzované věci souhlasit v tom ohledu, že v souladu s obecně respektovanou trestněprávní teorií (k tomu srov. např. Šámal P. a kol.: Trestní řád II – komentář, 7. doplněné a přepracované vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 3452) lze konstatovat, že řízení proti uprchlému je možno vést zcela výjimečně a jen v nezbytně nutných případech, kdy dlouhodobá nedostupnost obviněného pro příslušné orgány veřejné moci může reálně zmařit naplnění samotného účelu trestního řízení, jímž je zejména náležité objasnění trestné činnosti pachatele a jeho spravedlivé potrestání podle zákona (§ 1 odst. 1 věta první tr. ř.). Takové riziko je dáno v zásadě tehdy, pokud obviněného, který se trestnímu řízení vyhýbá pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá, nelze postavit před soud, a přitom mu nebylo ani řádně sděleno obvinění z trestného činu, pro který se řízení vede, natož aby byl v jeho průběhu k věci alespoň jednou vyslechnut procesně účinným způsobem.

34. V návaznosti na výše uvedené je třeba zdůraznit, že s totožnou námitkou obviněného P. K. se v rámci zkoumání procesních podmínek řízení zabývaly již oba soudy nižších stupňů, zejména pak Vrchní soud v Olomouci, který se s touto vypořádal v bodech 29. až 36. odůvodnění svého usnesení způsobem, jemuž není po právní stránce co vytknout. Nejvyšší soud totiž shodně se závěry soudu odvolacího na podkladě předloženého spisového materiálu zjistil, že z usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 24. 5. 2023, č. j. NPC-1510-633/TČ-2022-2200E6, je patrné, že důvodem zahájení trestního stíhání obviněného v režimu řízení proti uprchlému byla skutečnost, že se tento skrývá. Současně nelze pominout, že již v citovaném usnesení policejního orgánu bylo výslovně konstatováno, že podle informací pocházejících z policejních zdrojů obviněný za tímto účelem vycestoval do zahraničí. Tato informace pak v souladu s dalšími zjištěními policejního orgánu odůvodňovala závěr, že se obviněný neskrývá na území České republiky, nýbrž před svým trestním stíháním cíleně uprchl na území blíže neurčeného cizího státu a zde se ukrývá, aby se tak vyhnul v České republice vedenému trestnímu řízení. Konkrétně se jednalo o poznatky o tom, že družka obviněného K. navštívila dne 28. 4. 2023 ve vazební věznici původně spoluobviněného M. K., načež se obviněný jejím prostřednictvím dozvěděl, že původně spoluobvinění M. B., S. N. Š. již vypovídali ve věci způsobem, z něhož bylo možno pro orgány činné v trestním řízení s vyšší mírou pravděpodobnosti dovodit účast osoby dovolatele na předmětné trestné činnosti. Obviněný poté téměř okamžitě opustil jím obývaný nájemní byt a ukončil svůj pracovní poměr jako řidič mezinárodní kamionové dopravy, přičemž při odevzdání věcí, které mu byly svěřeny k výkonu povolání, svému zaměstnavateli výslovně sdělil, že „má velký problém“. Zároveň obviněný prodal veškerý svůj movitý i nemovitý majetek, když zejména již dne 29. 4. 2023, tedy pouhý den poté, co jeho družka navštívila původně spoluobviněného M. B. ve vazební věznici, prodal za částku 700.000 Kč vyplacenou mu v hotovosti družstevní podíl, jehož součástí byla bytová jednotka, a to navzdory

tomu, že tento družstevní podíl zakoupil krátce předtím, konkrétně dne 13. 4. 2023. Poté se obviněný stal zcela nekontaktním nejen pro svého zaměstnavatele, ale i pro své rodinné příslušníky s tím, že se měl pravděpodobně skrývat v zahraničí. Zároveň policejní orgán v usnesení o zahájení trestního stíhání zdůraznil trestní minulost obviněného a jeho znalost policejní práce, jelikož byl již v minulosti dvanáctkrát pravomocně odsouzen, a to i za drogovou trestnou činnost.

35. S ohledem na výše uvedené tedy podle Nejvyššího soudu podmínky řízení proti uprchlému v posuzovaném případě zjevně splněny byly, a to navzdory relativně rychlému sledu kroků činěných ze strany orgánů činných v trestním řízení, které přistoupily k zahájení řízení proti uprchlému dne 24. 5. 2023, tedy pouhé dva dny poté, co bylo po obviněném vyhlášeno pátrání a přibližně dva týdny poté, co byl dne 9. 5. 2023 státním zástupcem vydán souhlas s jeho zadržením. V posuzovaném případě totiž bylo možno na podkladě poznatků, jež byly policejním orgánem získány ještě před vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 24. 5. 2023, učinit opodstatněný závěr o tom, že obviněný byl srozuměn s tím, že proti jeho osobě bude s vysokou mírou pravděpodobnosti zahájeno trestní stíhání, pročez po zpeněžení veškerého svého majetku a přerušení všech svých sociálních vazeb na území České republiky uprchl do ciziny s úmyslem se danému stíhání vyhnout. Obviněný tedy objektivně udělal vše proto, aby znemožnil tuzemským orgánům činným v trestním řízení provedení nezbytných procesních úkonů trestního řízení, fakticky zhatil samotné dokazování a tím se vyhnul své eventuální trestní odpovědnosti za skutek, pro který mělo být zahájeno jeho trestní stíhání. Orgány činné v trestním řízení tudíž nepochybily, pokud se rozhodly nevyčkávat toho, zda obviněný při svém ukrývání na území blíže neurčeného cizího státu vlastním nedopatřením prozradí místo svého pobytu, a naopak shledaly existenci zákonných důvodů pro vedení řízení proti uprchlému ve smyslu § 302 tr. ř. Nejvyšší soud v takovém postupu – na rozdíl od mínění dovolatele – v souladu s názorem státního zástupce obsaženým v jím předloženém vyjádření k podanému dovolání žádnou nezákonnost neshledal, když ani nelze mít za to, že by tímto postupem bylo v dané věci neakceptovatelným způsobem zasaženo do ústavně garantovaného práva obviněného na spravedlivý proces.

36. Ve shodě se závěry odvolacího soudu tedy Nejvyšší soud shledal, že již v okamžiku zahájení trestního stíhání v režimu řízení proti uprchlému měly orgány činné v trestním řízení k dispozici široký okruh konkrétních, hodnověrně zjištěných poznatků odůvodňujících závěr o tom, že obviněný uprchl za účelem vyhnutí se trestnímu stíhání z území České republiky, přičemž učinil vše pro to, aby se mimo území tohoto státu mohl ukrývat trvale či minimálně dlouhodobě (viz zpeněžení jeho majetku nacházejícího se na území českého státu apod.). Pro postup podle § 302 tr. ř. byl tedy dán zákonný důvod, pročez lze námitky obviněného spočívající v tvrzení opaku označit za irrelevantní a nepodřaditelné pod žádný ze zákonných dovolacích důvodů uvedených v § 265b odst. 1 tr. ř.

37. – 56. V těchto bodech se Nejvyšší soud vyjádřil k dalším dovolacím námitkám obviněného.

VI.

Závěr

57. V souvislosti s uplatněnou argumentací dovolatele je třeba opětovně zdůraznit, že obviněný P. K. veškeré své dovolací námitky uplatnil již v předchozích stádiích trestního řízení, přičemž se s nimi oba soudy nižších stupňů řádně vypořádaly. V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za vhodné připomenout mimo jiné i právní závěr obsažený v usnesení Ústavního soudu dne 4. 5. 2005, sp. zn. [II. ÚS 681/04](#), podle kterého právo na spravedlivý proces není možné vykládat tak, že garantuje úspěch v řízení či zaručuje právo na rozhodnutí, jež odpovídá představám stěžovatele (tj. obviněného). Uvedeným právem je zajišťováno „pouze“ právo na spravedlivé soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona a v souladu s ústavními principy.

58. Současně je třeba zdůraznit, že oba soudy nižších stupňů se v přezkoumávané věci nezpronevěřily přísnému pravidlu prokázání viny obviněného mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost, přičemž dbaly o dosažení co nejvyšší možné jistoty ohledně závěru vyplývajícího z jednotlivých důkazů. Obecně přitom platí, že procesní předpisy ponechávají, pokud jde o hodnocení důkazů, volnou úvahu rozhodujícímu soudu, byť volné uvážení nemůže být zcela absolutní. Naopak, ochrana skrze ústavně zaručená základní práva vztahující se k postavení obviněného v trestním řízení nepochybně tvoří rámec, který je třeba i při volném uvážení respektovat. Existují proto určité základní a podstatné zásady, které je třeba při nakládání s důkazem respektovat (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 2. 2016, sp. zn. [I. ÚS 368/15](#)). V nyní posuzovaném případě však byly všechny základní zásady trestního řízení plně respektovány, a to včetně ústavně garantovaného práva obviněného na spravedlivý proces. Současně platí, že projednávaný skutek obviněného byl ze strany soudů nižších stupňů správně právně kvalifikován, jakož i logickým a přesvědčivým způsobem odůvodněn.

59. Nejvyšší soud tak s ohledem na shora uvedené po přezkumu napadeného rozhodnutí odvolacího soudu, jakož i jemu předcházejícího postupu dospěl k jednoznačnému závěru, že dovolání obviněného P. K. bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., pročez toto dovolání podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl. O odmítnutí dovolání bylo rozhodnuto v neveřejném zasedání v souladu s § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.